

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3366/2018. (XI. 28.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 10/A. § (4) bekezdés első két mondata, illetve a 436. § (11) bekezdés első mondata, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság Beüf.502/2017/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kővári Gergő Benjámin, 8800 Nagykanizsa Rozgonyi u. 2.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az indítványozó 2016. május 19-én szabadult szabadságvesztésének végrehajtásából és 2016. november 24-én az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) kérelmet nyújtott be a sérelmezett elhelyezési körülmények miatt, amit az EJEB 2016. december 21-én nyilvántartásba vett.
- [3] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-a és 42. §-a iktatta be a támadott jogszabályi rendelkezéseket, amelyek 2017. január 1-jén léptek hatályba.
- [4] 2017. augusztus 11-én az indítványozó kártalanítási kérelmet nyújtott be – 2017. július 27-i keltezéssel – az illetékes bírósághoz a 2012. december 15. és 2016. május 19. közötti időtartam vonatkozásában az alapvető jogait sértő fogvatartási körülményei miatt.
- [5] A Zalaegerszegi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2017. október 31-én kelt 1.Bv.278/2017/13. számú elsőfokú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Az elsőfokú bíróság a kérelem elbírálása során megállapította, hogy az indítványozó a Bvtv. 436. § (10) bekezdés *b*) pontja értelmében a kártalanítási igény érvényesítésére nem jogosult, mert a Bvtv. átmeneti rendelkezései között rögzített jogvesztő határidőt elmulasztotta.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. december 20-án jogerőre emelkedett Beüf.502/2017/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [7] Az EJEB 2017. december 7-i elfogadhatósági határozatával az indítványozó kérelmének a befogadását, illetve érdemi vizsgálatát elutasította, tekintettel az új hazai kártalanítási jogorvoslat igénybe vételéről szóló *Domján Csaba kontra Magyarország*, (5433/17), 2017. november 14-i EJEB határozatra.
- [8] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján 2018. március 6-án postára adta az Alkotmánybírósághoz címzett alkotmányjogi panaszát, majd az Alkotmánybíróság főtitkárának a felhívására azt kiegészítette.
- [9] 2.1 Az indítványozó kérte az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában a Bvtv. 10/A. § (4) bekezdés első két mondata, illetve a 436. § (11) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Bvtv. támadott rendelkezései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt visszaható hatályú jogalkotás tilalmát, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptalan vagy törvénysértő szabadságkorlátozás miatt bekövetkezett kárának megtérítéséhez való jogát. Álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvébe, azon belül a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütköznek, mert visszamenőleges időpontra tartalmaznak rendelkezéseket, és kizárják a jogosultakat jogaik érvényesítéséből. Az indítványozó az Alkotmánybíróság határozatait idézve [így pl. 3367/2012. (XII. 15.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat,

10/2014. (IV. 4.) AB határozat, 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, 3/2015. (II. 2.) AB határozat, 1/2016. (I. 29.) AB határozat] arra hivatkozott, hogy a megsemmisíteni kívánt törvényhelyek nemcsak visszaható hatályúak, hanem hátrányos tartalmúak is az érintettekre nézve. Előadta továbbá, hogy amennyiben a jogszabály egy korábban megindult (pl. EJE) eljárást érint, akkor az Alkotmánybíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a törvény a szabályokat a hatályos eljáráshoz képest hátrányosan változtatja-e meg.

- [10] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése vonatkozásában indokolást nem terjesztett elő.
- [11] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással – az Abtv. 27. § szerinti – panaszt nyújtott be és kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Zalaegerszegi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 1.Bv.278/2017/13. számú végzését, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék, mint másodfokú bíróság Beüf. 502/2017/3. számú végzését.
- [12] Az indítványozó a támadott bírósági határozatok tekintetében alapjogi sérelmet nem jelölt meg, továbbá arra vonatkozó alkotmányjogi érvelést nem adott elő, csak a támadott jogszabályi rendelkezések alkalmazását kifogásolta és azt, hogy a bíróság az eljárást az EJE döntéséig nem függesztette fel.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tett-e.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló indítvány a jogszabályi rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának sérelme és az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésében foglalt kártérítéshez való jog alapján támadja.
- [15] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában felvetett alkotmányossági kifogások tekintetében rögzíti, hogy a 3295/2018. (X. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már vizsgálta a Bvtv. 10/A. § (4) bekezdés első két mondatának, illetve a Bvtv. 436. § (11) bekezdés első mondatának az Alaptörvényvel fennálló összhangját. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt tekintette át, hogy az indítványban foglaltak – a *res iudicata* (ítélt dolog) miatt – érdemben vizsgálhatók-e.
- [16] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerint, ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy a jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányos összefüggésre – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg - nincs helye alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszoknak.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh.-ban foglalt és jelen ügy lényegi tényállási elemei egyformák, vagyis az indítványozó mindkét esetben előbb az EJE-hez fordult kérelemmel, illetve kártalanítási kérelmét elkészttség miatt utasította el a hazai bíróság. Az Abh. óta a vonatkozó jogi szabályozás tekintetében nem történt érdemi változás, így a körülmények alapvető változásának kivételes esete nem áll fenn.
- [18] Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában ugyanazokat a jogszabályi rendelkezéseket – a Bvtv. 10/A. § (4) bekezdés első két mondata, illetve a Bvtv. 436. § (11) bekezdés első mondata – támadta, amelyekről az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már döntött.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban ezen jogszabályi rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett visszamenőleges hatály sérelme szempontjából vizsgálta, így az alkotmányjogi összefüggés azonos.
- [20] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések visszamenőleges hatályúnak nem tekinthetők, mert „a Bvtv. új, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanításra vonatkozó [...] szabályai kizárólag jogot megállapító jogszabálynak minősülnek, amelyek nem hordoznak hátrányos tartalmat, a hatálybalépést megelőző időre nem állapítanak meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tesznek terhesebbé, valamint nem vonnak el és nem korlátoznak jogot, illetve nem nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé, jogalakító hatásuk csak a jövőre nézve van” (Indokolás [30]–[31]).
- [21] Mindezek alapján - az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében – az Alaptörvény B) cikkére vonatkozó kifogások tekintetében megállapítható, hogy azok ítélt dologra vonatkoznak, így nincs lehetőség ebben a tekintetben az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatára {3112/2016. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [13]–[15]; 3191/2017. (VII 21.) AB határozat, Indokolás [23]–[33]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá azt is, hogy az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének sérelmére vonatkozóan az indítvány alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem tartalmazott. Az indítvány ebben a tekintetben sem tett eleget az Abtv. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben fennálló törvényi követelménynek, ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján érdemi vizsgálatnak nincs helye.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya {pl: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.

- [23] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti panasz befogadhatóságát is vizsgálta. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz ezen elemét határidőben, az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezés megjelölésével terjesztette elő.
- [24] Az Alkotmánybíróság azonban rögzítette, hogy az indítványozó a támadott bírósági határozatok tekintetében az alapjogi sérelemre vonatkozó, alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem adott elő, így nem tett eleget az Abtv. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott törvényi követelménynek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya {pl: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [25] 5. A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének b) és h) pontjaira, az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. november 20.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/420/2018.

